

Socialdepartementet
103 33 STOCKHOLM
Sverige

2023-12-12

Åsa Forsell
070-2233229
asa.forsell@tco.se

TCO:s yttrande över betänkandet Ett modernare socialförsäkringsskydd för gravida (SOU 2023:23)

S2023/01906

Tjänstemännens centralorganisation (TCO) har beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet *Ett modernare socialförsäkringsskydd för gravida* (SOU 2023:23) från utredningen om en översyn av socialförsäkringsskyddet för gravida – ett modernare regelverk. Nedan finns TCO:s synpunkter.

Inledande kommentar

Utredningen om en översyn av socialförsäkringsskyddet för gravida har haft ett viktigt uppdrag och lägger fram flera förslag som kommer att avsevärt förbättra tryggheten för gravida när de genomförs. Det är angelägna förslag för gravidas ekonomiska trygghet och hälsa som innebär förflyttning i riktning mot ökad jämställdhet gällande de jämställdhetspolitiska delmålen ekonomisk jämställdhet och jämställd hälsa.

Särskilt angelägna förslag är:

-Förtydligande i sjukpenningregelverket att en gravid inte ska anses vara frisk om en person som inte är gravid hade ansetts vara sjuk med motsvarande symtom och arbete.

-Höjt inkomsttak (10 prisbasbelopp) för beräkning av graviditetspenning som legat kvar på en lägre nivå (7,5 prisbasbelopp) när taket i andra socialförsäkringar höjts. Det är välbehövligt så att fler gravida omfattas av ekonomisk trygghet på acceptabel nivå. Det ligger inte i linje med Sveriges jämställdhetspolitiska mål att inkomsttaket för en ersättning som endast kan tillfalla kvinnor är lägre än för socialförsäkringsförmåner som kan tillfalla både kvinnor och män.

-Införande av en icke-behovsprövad graviditetspenning den sista tiden innan förlossningen. Det finns ett tydligt behov av vila inför förlossningen och en gravid kvinna (eller ett blivande föräldrapar)

ska inte behöva välja mellan vila inför förlossningen och ledig tid tillsammans med barnet efter förlossningen.

- Den nya föreslagna icke-behovsprövade graviditetspenningen föreslås ges fram till dagen före faktisk förlossning, så att även gravida som går över tiden kan känna sig trygga i vetskapen om att de har ekonomiskt skydd och kan vila fram till förlossningen. Som regelverket för graviditetspenning ser ut idag finns det en orättvisa och onödig otrygghet för de gravida kvinnor som går över tiden och föder barn vid senare datum än planerad förlossning.

Nedan följer TCO:s synpunkter på förslagen i betänkandet. Synpunkterna följer underrubrikerna i kapitel 12.

12.2 Graviditetspenning bör kvarstå som egen förmån

TCO delar i utredningens bedömning att graviditetsrelaterad arbetsförmågenedsättning ska hanteras inom sjukpenningregelverket om den bedöms bero på sjukdom. Samt att graviditetspenningen bör kvarstå som egen förmån för graviditetsrelaterad arbetsförmågenedsättning som inte bedöms bero på sjukdom.

TCO håller också med om att åtgärder som vidtas inom ramen för sjukpenningen och föräldrapenningen påverkar gränsdragningsproblematiken mellan dessa förmåner och graviditetspenning samt troligtvis i vilken utsträckning kvinnor ansöker om olika förmåner och att detta bör beaktas när förändringar görs i förmånernas regelverk.

12.3 Regelverket för sjukpenning ska förtydligas

TCO tillstyrker utredningens förslag att SFB ska förtydligas så att det blir tydligt att ett tillstånd av nedsatt arbetsförmåga som orsakas av graviditet ska anses vara sjukdom om tillståndet hade ansetts vara sjukdom om den försäkrade inte hade varit gravid.

12.4 Socialstyrelsen ska granska sjukskrivningar av gravida

TCO har inget att invända mot utredningens förslag att Socialstyrelsen (SoS) ska ges i uppdrag att granska sjukskrivningar av gravida för att undersöka om könsdiskriminering förekommer samt om praxis är likvärdig över landet samt även lämna förslag på åtgärder om det behövs.

TCO har inte heller någon invändning mot utredningens bedömning att SoS bör uppdatera det nyligen framtagna nationella kunskapsstödet om försäkringsmedicin. Det är viktigt att även Socialstyrelsens försäkringsmedicinska beslutsstöd ses över så att gravida inte diskrimineras vid bedömning av sjukskrivning.

12.5 Regelverket för graviditetspenning behöver moderniseras

TCO delar utredningens bedömning att regelverket för graviditetspenning behöver moderniseras så att det i högre grad än

idag utgör ett fungerande socialförsäkringsskydd för gravida arbetstagare.

12.6 Inkomsttaket vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst vid graviditetspenning ska höjas

TCO tillstyrker utredningens förslag att inkomsttaket vid beräkning av graviditetspenning ska höjas från 7,5 till 10 prisbasbelopp så att nivån blir densamma som inom sjukpenningen. Förslaget bör införas skyndsamt. Det ligger inte i linje med Sveriges jämställdhetspolitiska mål att inkomsttaket för en ersättning som endast kan tillfalla kvinnor är lägre än för socialförsäkringsförmåner som kan tillfalla både kvinnor och män.

12.7 Det ska inte i dagsläget införas en självständig rätt till graviditetspenning vid psykiskt påfrestande arbete

TCO delar utredningens bedömning att informationen om risker i arbetsmiljön för gravida behöver förbättras och att det gäller både fysiska och psykiska arbetsmiljörisker.

TCO delar utredningens bedömning att det i dagsläget inte ska införas en självständig rätt till graviditetspenning vid psykiskt påfrestande arbete. Dels för att det är svårt att hitta objektiva kriterier att utgå ifrån, dels för att psykiskt påfrestande arbete i dagens regelverk ofta omfattas av graviditetspenning på grund av risker i arbetsmiljön.

12.8 Förtydliganden och tillägg gällande fysiskt påfrestande arbete

Utredningen föreslår att det ska förtydligas i SFB att det är fysiskt påfrestande arbete som kan ge rätt till graviditetspenning samt att det ska tilläggas att arbetsförmågan ska vara nedsatt av besvär som orsakas eller förvärras av graviditeten. Enligt utredningen innebär detta att även psykiska besvär ska beaktas vid bedömningen av rätten till graviditetspenning om de påverkar förmågan att utföra fysiskt påfrestande arbete.

TCO håller med om att alla besvär som orsakas eller förvärras av graviditeten ska beaktas vid bedömningen av arbetsförmågans nedsättning i ett fysiskt påfrestande arbete. TCO anser dock att det med utredningens förslag inte blir tillräckligt tydligt att det ska göras en sammanvägd bedömning, där psykiska faktorer ska vägas in. Utredningen framhåller att den sammanvägda bedömningen ska få större utrymme och i den ska alla besvär som orsakas eller förvärras av graviditeten beaktas, inklusive psykiska faktorer. Detta borde dock tydligare framgå av lagtexten, särskilt som utredningen konstaterar att psykiska besvär inte beaktas i dagens bedömning.

Tanken är att den sammanvägda bedömningen ska framgå av den nya skrivningen ”besvär som orsakas eller förvärras av graviditeten”. Det framgår inte tydligt av skrivningen att det, som framgår av s 347 i

betänkandet, är fråga om en sammanvägd bedömning av kvinnans individuella förmåga att utföra arbetet och arbetsuppgifterna. I denna bedömning ska även psykiska besvär beaktas, under förutsättning att det finns ett samband mellan besvären och graviditeten. Det är en komplex sammanvägd bedömning som ska göras, vilket också framgår av utredningen (s 349).

Det är en brist att lagförslaget inte tydligare uttrycker att det är en sammanvägd bedömning som ska göras av de besvär som graviditeten orsakar samt att det inte tydligt framgår att även psykiska besvär ska beaktas i bedömningen.

12.9 Arbetsgivare ska lämna in utlåtande i ärenden om graviditetspenning

TCO tillstyrker utredningens förslag att Försäkringskassan ska vända sig till arbetsgivaren i stället för till den gravida för att begära in arbetsgivarutlåtande i ärenden om graviditetspenning. Och att arbetsgivaren blir skyldig att på begäran lämna de uppgifter som behövs i ett ärende om graviditetspenning.

TCO tycker att det vore lämpligt att Försäkringskassan ser över blanketten för arbetsgivarutlåtande och om möjligt gör om den så att den kan fyllas i och lämnas in elektroniskt, samt att kvaliteten i arbetsgivarutlåtandena bör följas upp.

12.10 Förmånsperioden för graviditetspenning ska förlängas till och med dagen före faktisk förlossning

TCO tillstyrker utredningens förslag att graviditetspenning ska kunna beviljas till och med dagen före *faktisk* förlossning. Som regelverket ser ut nu finns det en orättvisa och onödig otrygghet för de gravida kvinnor som går över tiden och föder barn vid senare datum än planerad förlossning.

TCO delar dock inte utredningens bedömning angående förmånsperiodens början, utan anser att det vore rimligt att förmånsperioden kan börja 90 dagar före beräknad förlossning i stället för 60 dagar före beräknad förlossning som gäller idag. Graviditetspenningen är behovsprövad så även om förmånsperioden kan starta tidigare är det fortfarande endast gravida som har behov av det som kommer att kunna få graviditetspenning från dag 90 före beräknad förlossning.

12.11 Övriga förtydliganden i lagstiftningarna

TCO har inget att invända mot utredningens förslag och bedömning kring övriga förtydliganden i lagstiftningarna som anges i avsnitt 12.11.

12.12 Överväganden avseende en generell graviditetspenning under slutet av graviditeten

TCO har samma bild som utredningen av att de flesta gravida behöver vila i slutet av graviditeten. Det är en olämplig konstruktion av trygghetssystemen att gravida med behov av vila i slutet av graviditeten behöver välja mellan att vila inför förlossningen eller att få mer tid tillsammans med sitt barn efter förlossningen.

12.13 Det ska införas en arbetsbaserad icke-behovsprövad graviditetspenning

TCO tillstyrker utredningens förslag om en arbetsbaserad icke-behovsprövad graviditetspenning och anser att förslaget bör införas skyndsamt. De flesta gravida har behov av vila i slutet av graviditeten och bör ges ekonomisk möjlighet att göra det i stället för att arbeta och i stället för att avstå från tid med barnet när det är fött genom att ta ut föräldrapenning före förlossningen.

TCO ser dock ett behov av ytterligare dagar utöver utredningens sju föreslagna, då många gravida föder tidigare än beräknat förlossningsdatum och därmed, med utredningens förslag, inte kommer att få någon vila innan förlossningen. Utredningen pekar på att 88 procent av gravida antingen nyttjar någon socialförsäkringsförmån under den senare delen av graviditeten eller har ett inkomstbortfall på minst 25 procent under månaden innan förlossningsmånaden, vilket visar att behovet av delvis eller hel inskränkning av arbetstiden är stort under den sista månaden av graviditeten.

Det är samtidigt viktigt att betona att den icke-behovsprövade graviditetspenningen är frivillig så att de gravida kvinnor som faktiskt upplever att de kan och vill arbeta i slutet av graviditeten inte känner sig tvingade att vara lediga med ersättning från den arbetsbaserade icke-behovsprövade graviditetspenningen.

Det är bra att den icke-behovsprövade graviditetspenningen föreslås gälla fram till dagen före faktisk förlossning. Det framstår som en rimlig avvägning att den icke behovsprövade graviditetspenningen föreslås gälla från sjunde dagen före beräknad förlossning.

TCO tillstyrker också att förmånen ska beräknas på samma sätt som utredningen föreslår ska gälla för graviditetspenningen och att den ska kunna utgå som en fjärdedels, halv, tre fjärdedelars samt hel förmån. Samt i övrigt huvudsakligen följa samma regelverk som graviditetspenningen.

Utredningen har övervägt alternativ till att införa icke-behovsprövad graviditetspenning och gör i samband med det bedömningen att föräldraförsäkringen och FLL bör ses över i syfte att förbättra förutsättningarna för ett jämställt uttag och föräldrapenning och

föräldraledighet. TCO delar den bedömningen och har länge drivit på för en reformering av föräldraförsäkringen så att den tydligare signalerar att jämställt föräldraskap är målet och så att den ger alla föräldrar stöd att få ihop livspusslet under barnens uppväxt.

12.14 Ändringar i föräldraledighetslagen med anledning av införandet av den icke-behovsprövade graviditetspenningen

TCO tillstyrker utredningens förslag att rätt till ledighet införs i FLL för perioden från och med den sjunde dagen före beräknad förlossning till dagen före faktisk förlossning och att ledigheten inte behöver kombineras med uttag av socialförsäkringsförmån.

TCO avstyrker utredningens förslag att anmälningstiden för den nya ledigheten ska vara två månader, då en betydligt kortare anmälningstid borde räcka. Det ger den gravida bättre möjlighet att bedöma om hon kommer att kunna och vilja arbeta i slutet av graviditeten i någon omfattning eller vara ledig på heltid med icke-behovsprövad graviditetspenning.

12:15 Vissa följdändringar behöver göras

TCO tillstyrker att tid som ersatts med icke-behovsprövad graviditetspenning ska beaktas vid bestämmande av en sökandes normalarbetstid och att ett sådant tillägg ska göras i lagen om arbetslöshetsförsäkring.

12.18 Förtydliganden och förslag avseende perioder i FLL

TCO tillstyrker utredningens förslag om att FLL ska ändras så att det framgår att begränsningen till tre ledighetsperioder per kalenderår endast avser föräldraledighet och inte graviditetspenning samt den nya förmånen icke-behovsprövad föräldrapenning.

12:19 Det behövs ingen ytterligare reglering om anpassning av arbetet för gravida

Innan omplacering eller, om det inte är möjligt, graviditetspenning utges, ska arbetsgivaren utrett möjligheterna att anpassa arbetet. Som framgår av utredningens avsnitt 12.19 framgår denna skyldighet tydligt av arbetsmiljölagen (särskilt 3 kap § 3 andra stycket AML). Skyldigheten att anpassa konkretiseras genom föreskrifterna om arbetsanpassning, AFS 2020:5, som även den behandlas av utredningen.

Det faktum att arbetsgivaren ska överväga behov av anpassning för arbetstagare som behöver det är en självklar del i det systematiska arbetsmiljöarbetet, enligt AFS 2001:1. Tidigare utredning föreslog att 19 § FLL skulle förtydligas med att i första hand ska arbetet anpassas och i andra hand ska omplacering ske om det är möjligt.

Med anledning av hur betydelsefullt detta är för den gravida arbetstagaren är en tydlig lagstiftning viktig, framför allt för att

skydda gravid arbetskraft från oseriösa omplaceringar. Detta särskilt som lagtexten öppnar upp för omplaceringar på deltid.

Utredningen bedömer att ingen ytterligare reglering behövs kring anpassning av arbetet för gravida. TCO håller med om att lagen redan gäller, men anser att det bör framhållas tydligt i eventuell proposition till ny lagstiftning att möjlighet till anpassning enligt AML ska utredas innan eventuell omplacering alternativt graviditetspenning kan aktualiseras.

12:20 Krav på anmälningstid för behov av omplacering vid risk slopas

TCO tillstyrker utredningens förslag att anmälningstiden för behov av omplacering vid risker i arbetsmiljön ska slopas. Det är ologiskt att den gravida kvinnan ska behöva anmäla behov av omplacering som följer av risker som uppmärksammas av arbetsgivaren i hennes riskbedömning samtidigt som arbetsgivaren också har ansvar att vidta åtgärder för att undvika de risker som framkommer i riskbedömningen.

TCO delar utredningens bedömning att anmälningstiden vid nedsatt arbetsförmåga i fysiskt påfrestande arbete ska kvarstå oförändrad.

12:21 Anställningen och ledighetsperiodens längd avgör hur brett inom verksamheten som möjligheterna till omplacering ska prövas

En arbetsgivare har en skyldighet att i första hand anpassa den gravida arbetstagarens eget arbete så att det är möjligt att utföra under graviditeten. I andra hand ska en omplacering inom arbetsskyldigheten övervägas.

Utredningen skriver att arbetstagaren således inte är skyldig att godta att omplaceras utanför arbetsskyldigheten (s. 267).

Utredningen anger, med hänvisning till praxis, att omplacering utanför anställningsavtalet endast i vissa undantagsfall, då omplaceringen skulle avse näst intill hela graviditeten skulle kunna ske utanför arbetsskyldigheten. (s 408). Det anges samtidigt att ”kvinnan ska acceptera en lämplig omplacering, även om den ligger utanför hennes ordinarie anställning. Nekar hon en lämplig omplacering, saknas förutsättningar för att hon ska kunna få graviditetspenning” (s. 273 och 409). Det blir därmed något otydligt hur utredningen ställer sig till en gravids arbetsskyldighet, i relation till när graviditetspenning kan nekas.

TCO anser att det vore önskvärt att det tydliggörs att en gravid kvinna kan neka omplacering utanför sin arbetsskyldighet, utan påverkan på bedömningen av hennes rätt till graviditetspenning.

När det gäller omplacering på deltid bör det också göras tydligt att den gravida inte ska behöva acceptera en omplacering som innebär att utföra arbete på flera arbetsställen. Detta bör generellt anses som en för stor påfrestning på den gravida. I förarbetena till

havandeskapspenningen, prop. 1978/79: 168 s. 52 anges att kvinnan inte behöver godta en omplacering som innebär att hon skulle behöva byta arbetsplats och att gränserna i övrigt för vilka omplacerings-erbjudanden som kvinnan kan tacka nej till får avgöras med stöd av LAS och motsvarande principer i arbetslöshetsförsäkringen. Detta bör även fortsatt vara rådande.

Att en gravid kan neka att omplaceras utanför sin arbetskyldighet utan att riskera att inte beviljas graviditetspenning, innebär dock inte att arbetsgivaren enligt 18–20 §§ föräldraledighetslagen inte är skyldig att undersöka och med bibehållna anställningsförmåner erbjuda möjliga omplaceringar även utanför arbetskyldigheten. Den gravida kan då anta eller tacka nej till ett sådant erbjudande. En omplacering under graviditet är särskild, såtillvida att den är tillfällig. När graviditeten och eventuell föräldraledighet är över har kvinnan därutöver rätt att utifrån EU-rätten och föräldraledighetslagen återvända till i första hand samma arbete och i andra hand ett likvärdigt arbete, som hon hade innan graviditeten, vilket innebär att en sådan omplacering inte utvidgar kvinnans arbetskyldighet. Arbetsgivarens skyldighet att undersöka och erbjuda också omplaceringar utanför arbetskyldigheten och att en sådan omplacering inte utvidgar kvinnans arbetskyldighet kan dock med fördel förtydligas i lagstiftning eller i nya förarbetsuttalanden, liksom kvinnans möjlighet att i sådant fall tacka nej utan påverkan på bedömningen av graviditetspenning.

12:22 Villkor under utredningstiden

TCO delar utredningens bedömning att den gravida kvinnan har ett fullgott skydd under tiden arbetsgivaren överväger omplaceringsfrågan: Arbetsgivaren har inte möjlighet att ge kvinnan ledigt utan lön förrän arbetsgivaren konstaterat att omplacering inte kan ske.

12:23 Förtydligad möjlighet till omplacering på deltid

TCO har inget emot förslaget att det ska förtydligas i föräldraledighetslagen att omplacering kan göras på deltid och delar utredningens bedömning att omplacering på deltid kan bli vanligare särskilt om berörda myndigheter informerar om det i högre utsträckning framöver.

TCO anser dock att det är otillfredsställande att lagförslaget öppnar upp för omplacering på deltid utan att säkerställa att regelverken inte kan missbrukas. Utredningens bedömning är att föräldraledighetslagen ska tolkas så att arbetsgivarens möjlighet att medge ledighet utan lön endast gäller i den omfattning som kvinnan kan få graviditetspenning för.

TCO anser att det uttryckligen bör framgå av lagen i stället för att hänvisa till att förtydligandet finns i förarbetena. Det bör med andra

ord framgå av FLL att en arbetsgivare endast får medge ledighet utan lön enligt 20 § andra stycket FLL i den omfattning kvinnan har en laglig möjlighet att få graviditetspenning.

12:24 Omplaceringen ska vara lämplig

Enligt utredningens bedömning gäller det redan att omplacering enligt 18-21 §§ FLL ska göras till annat *lämpligt* arbete varför utredningen anser att det inte behöver förtydligas i lagtexten. TCO delar inte utredningens bedömning, utan anser att det är viktigt att lagtexten förtydligas då ett omplaceringserbjudande kan ha stora konsekvenser för den enskilde.

12:25 Kvinnan har ett svagt skydd om det inte finns tillräckliga uppgifter i ärendet som visar att omplaceringsmöjligheterna är uttömda

TCO delar utredningens bedömning att det är en brist i socialförsäkringsskyddet för gravida att de kan hamna i ett läge där de behöver avstå från arbete utan både lön och ersättning från socialförsäkringen. Däremot tycker vi inte att det är rätt väg att gå att avstå att lägga fram förslag för att komma till rätta med problemet med motiveringen att det saknas underlag avseende hur omplaceringsutredningar görs.

I en rehabiliteringssituation kan en arbetsgivare inte vägra utge lön med mindre än att möjligheterna till arbetsanpassning och omplacering är uttömda. TCO anser att med hänsyn till att även reglerna om arbetsanpassning och omplacering av gravida arbetstagare är en skyddslagstiftning, bör en arbetsgivare inte kunna vägra utge lön till en gravid arbetstagare om inte alla möjligheter till arbetsanpassning och omplacering är uttömda.

TCO anser att det bör uttryckligen framgå av 20 § FLL att en arbetsgivare endast kan vägra att betala ut lön om den har fullgjort sina skyldigheter att anpassa och omplacera den gravida arbetstagaren i enlighet med reglerna i 18 och 19 §§. I det ingår att arbetsgivaren har redovisat sina överväganden i ett tydligt omplaceringsutlåtande till Försäkringskassan.

12:26 Lagreglering om att möjligheten till omplacering ska provas minsta varannan månad

TCO har inga invändningar mot utredningens förslag att det ska förtydligas i lagen att arbetsgivaren ska pröva möjligheten till omplacering minst varannan månad, om det inte är obehövt.

12:27 Ordet omplacering i FLL behöver inte ändras

TCO har inga invändningar mot utredningens bedömning att ordet omplacering i FLL inte behöver ändras.

12:28 Skyddsombud och/eller fackliga förtroendemän bör arbeta mer aktivt med frågor kring omplacering av gravida

Skyddsombud och fackliga förtroendemän har viktiga roller på arbetsplatserna och arbetar aktivt med många olika frågor däribland frågor kring omplacering av gravida. Utredningens bedömning är att skyddsombud och fackliga förtroendemän bör arbeta mer aktivt med frågor kring omplacering av gravida och konstaterar att det inte behövs någon ny lagreglering för att de ska kunna ske. TCO har ingen avvikande uppfattning och anser att det är viktigt att skyddsombudens roll värnas som arbetstagarnas företrädare med fristående ställning från arbetsgivaren.

12:29 Det behövs mer information om i vilken utsträckning omplaceringar görs idag

TCO instämmer i behovet av att ge en myndighet i uppdrag att kartlägga hur arbetsgivare gör omplaceringsutredningar, förekomsten av omplaceringar och hur dessa omplaceringar fungerar. TCO menar dock att uppdraget är bättre lämpat att läggas på Arbetsmiljöverket än Jämställdhetsmyndigheten.

12:30 Kännedom om risker i arbetsmiljön för gravida behöver förbättras

TCO tillstyrker förslaget att Arbetsmiljöverket ska ges i uppdrag att undersöka arbetsgivares kännedom om risker i arbetsmiljön för gravida samt lämna förslag på förbättringsåtgärder. Samt att Mynak ska ges i uppdrag att sammanställa aktuell forskning om risker i arbetsmiljön för gravida och fostret samt sprida informationen och hålla den tillgänglig.

TCO delar utredningens bedömning att kännedomen om risker för gravida i arbetsmiljön behöver förbättras och att Försäkringskassan bör förbättra registreringen av grunderna för förbud mot arbete inom ramen för graviditetsspenning för risker i arbetsmiljön.

12:31 Studerande ska ges möjlighet att få ersättning när studier inte kan genomföras på grund av exponering för risker

TCO håller med om att gravida studerande ska ges rätt till ledighet med fortsatt studiestöd vid risker i arbetsmiljön. I första hand ska dock situationen lösas genom anpassningar och omplaceringar.

12:32 Arbetsmiljöverket ska arbeta mer aktivt med frågor som rör gravidas arbetsmiljö

TCO tillstyrker att Arbetsmiljöverket ska ges i uppdrag att arbeta mer aktivt med stöd till arbetsgivare i deras arbete med att bedöma risker i arbetsmiljön för gravida.

TCO delar utredningens bedömning att Arbetsmiljöverket bör arbeta mer aktivt med att sprida information om vad som gäller kring riskbedömningar av gravidas arbetsmiljö.

12:33 Försäkringskassan bör utveckla stödet för handläggarna i graviditetsärenden samt utveckla ansökningsprocessen

TCO håller med om utredningens bedömning att Försäkringskassan bör utveckla arbetet med att säkerställa att frågan huruvida en omplacering är möjlig är tillräckligt utredd i ärenden om graviditetspenning. Det låter som en god idé att få hela ansökningsprocessen digitaliserad.

TCO delar utredningens bedömning att Försäkringskassan behöver förbättra sin information till arbetsgivare och arbetstagare i frågor som rör graviditetspenning och omplacering. TCO anser att Försäkringskassan ska ges ett särskilt uppdrag att informera om möjligheterna med gällande regelverk och om de förändringarna som föreslås när de genomförs.

12:34 Uppdrag att undersöka förutsättningarna för försöksverksamhet med trepartssamtal enligt norsk modell

TCO har inga invändningar mot utredningens förslag att ge Försäkringskassan och Arbetsmiljöverket i uppdrag att utreda förutsättningarna för en försöksverksamhet i syfte att testa den norska modellen med trepartssamtal.

12:35 Förbättrad information riktad till tidsbegränsat anställda och arbetsgivare

TCO tillstyrker förslaget att Försäkringskassan ska ges i uppdrag att rikta särskild information till gravida med tidsbegränsade anställningar så att de kan ta till vara sina rättigheter på ett bättre sätt. Samt att undersöka om information om den här gruppen även behöver tas fram till arbetsgivare.

12:36 Tid med graviditetspenning och icke-behovsprövad graviditetspenning ska vara överhoppningsbar tid i arbetslöshetsförsäkringen

TCO tillstyrker förslaget att tid med graviditetspenning och icke-behovsprövad graviditetspenning ska räknas som överhoppningsbar tid vid fastställande av ramtid i arbetslöshetsförsäkringen.

12:37 Flerbarnstillägget för barn nummer två ska tas bort

Utredningen föreslår att flerbarnstillägget för barn nummer två tas bort i syfte att finansiera de reformer som läggs fram i betänkandet (SOU 2023:23) som medför ökade utgifter för staten. TCO tar inte ställning till om finansieringsförslaget bör genomföras eller om det finns reformutrymme inom statens budget på annat sätt.

TCO kan dock konstatera att det har visats av flera instanser att flerbarnstillägget för barn nummer två är ett ineffektivt verktyg i den ekonomiska familjepolitiken; BUMS-utredningen visade att flerbarnstillägget till barn nummer två fyller mycket liten funktion i den ekonomiska familjepolitiken och att det till om med kan ha en

fördelningsprofil som motverkar ökad ekonomisk jämlikhet, medan Riksrevisionen har visat att flerbarnstillägget för andra barnet är ett ineffektivt sätt att förbättra barnfamiljernas ekonomiska standard. Detta kan göra borttagandet av flerbarnstillägget till ett relativt sett bättre finansieringsförslag än andra tänkbara förslag till finansiering som skulle kunna hittas inom utgiftsområdet.

12:38 Förslagen bör följas upp

TCO tillstyrker förslaget att det ska göras en uppföljning av utredningens förslag. En sådan uppföljning kan med fördel planeras innan reformen genomförs.

13 Ikraftträdande 2025

Utredningen föreslår att de föreslagna förändringarna ska träda i kraft 1 juli 2025 som de också beräknar vara tidigast möjliga tidpunkt för införandet. TCO har inga invändningar mot detta och önskar att förslagen om höjt tak i graviditetspenningen samt införande av icke-behovsprövad graviditetspenning genomförs skyndsamt.

Övrigt: gravida egenföretagares trygghet

TCO anser att egenföretagares möjligheter att ta ut graviditetspenning borde analyseras närmare. Det finns indikationer på att kvinnor mer sällan vågar starta och driva företag på grund av hur trygghetssystemen ser ut.

Therese Svanström

Ordförande

Åsa Forsell

Utredare